

SREDNJI VEK

IZ ŽIVLJENJA V MESTIH

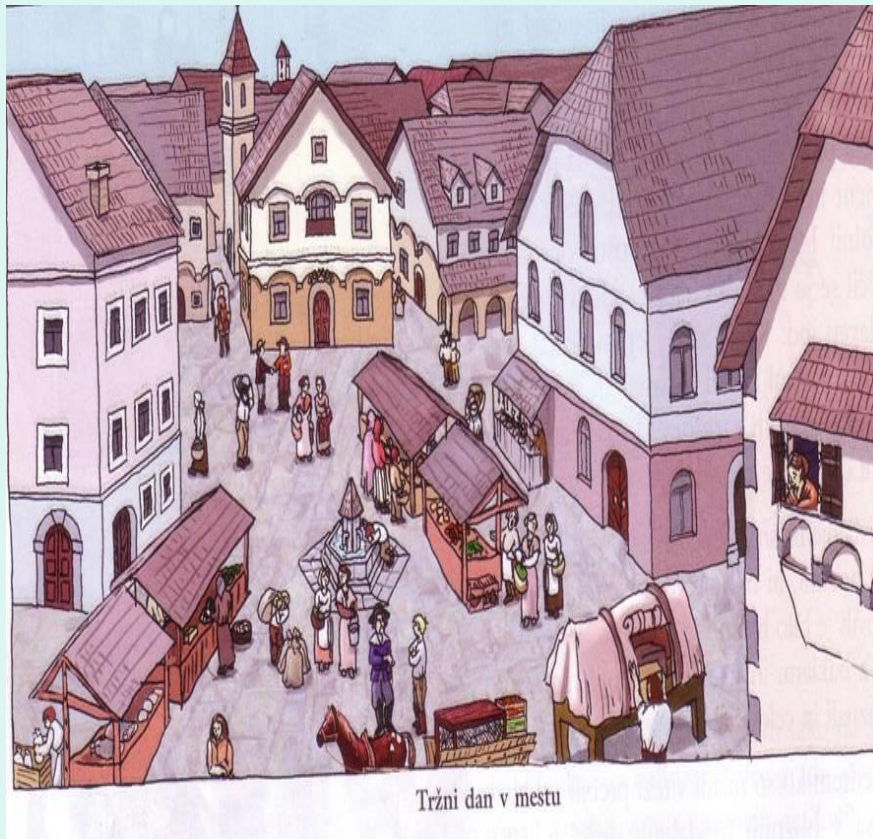
Prva srednjeveška mesta so nastala ob pomembnih VODNIH ali KOPNIH poteh. Tam so se zbirali obrtniki in trgovci ter prodajali ali menjavali svoje izdelke. Pogosto so bili v bližini tudi gradovi. Lastnik gradu je trgovcem in obrtnikom dovolil, da so si na teh krajih zgradili hiše. **Nastala so prva mesta, ki so jih obdali z obzidjem.**

Da so se meščani počutili varnejše pred napadalci, so mesto obdali z obzidjem in stražnimi stolpi. V mesto so vodila mestna vrata, ki so jih zaradi varnosti zvečer zapirali.

Prebivalci mesta so bili obrtniki in trgovci, ki so bili osebno svobodni. Tem so služili hlapci in dekle. V mesto so prišli tudi berači. Trgovci in obrtniki so imeli nad delavnico ali trgovino znak, ki je predstavljal njihovo dejavnost.

Tržni dan v mestu

Mestni prostor je bil omejen, zato so hiše gradili tesno skupaj, eno ob drugi. Zgrajene so bile iz kamna in lesa, zato je večkrat prihajalo do požarov. Ulice so bile ozke in blatne, kasneje tlakovane, saj so prebivalci mesta vse svoje odpadke, tudi iz nočnih posod, metali na ulico.

Zato je v mestih smrdelo, razmnoževale so se podgane in miši. Ljudje so se malo umivali in širile so se zelo nevarne bolezni, ko je npr. kuga. Premožni meščani so zato po mestu jezdili, se vozili s kočijo, uporabljali nosilnice. Revnejši so si naredili visoke lesene cokle ali pa so uporabljali hodulje.

Osrednji del mesta je mestni trg z **mestno hišo, cerkvijo in zvonikom** ter **vodnjakom**. Z zvonjenjem so sklicevali meščane na trg. S stopnic mestne hiše so **klicarji** razglašali pomembne novice.

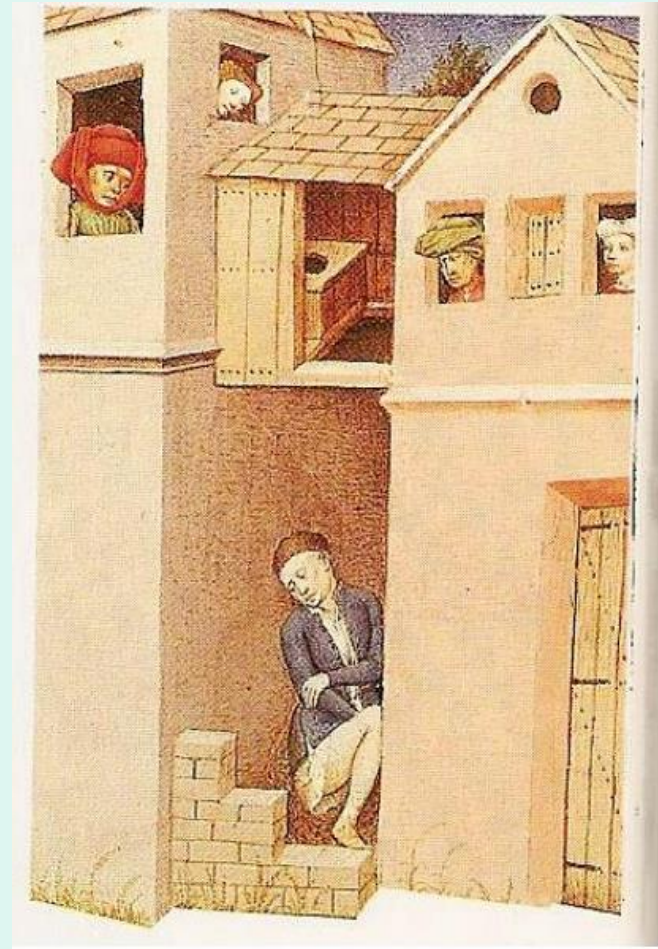
Mestna hiša v Ljubljani

mestni vodnjak v Piranu

Higiiena srednjeveških mest

- Vodovoda, kanalizacije ter stranišč in kopalnic ni bilo. Vsakodnevno umivanje ni bilo v navadi. Zaradi splošne umazanije in goste naseljenosti so se razširile nevarne bolezni (kuga – črna smrt, gobavost). Vodo so dobili v mestnih vodnjakih in z deževnico.

Mestni župan je s pomočniki skrbel za red in mir v mestu, goljufive obrtnike so ponekod namakali v reki, tatove in razgrajače pa izpostavili na sramotilni steber ali PRANGER.

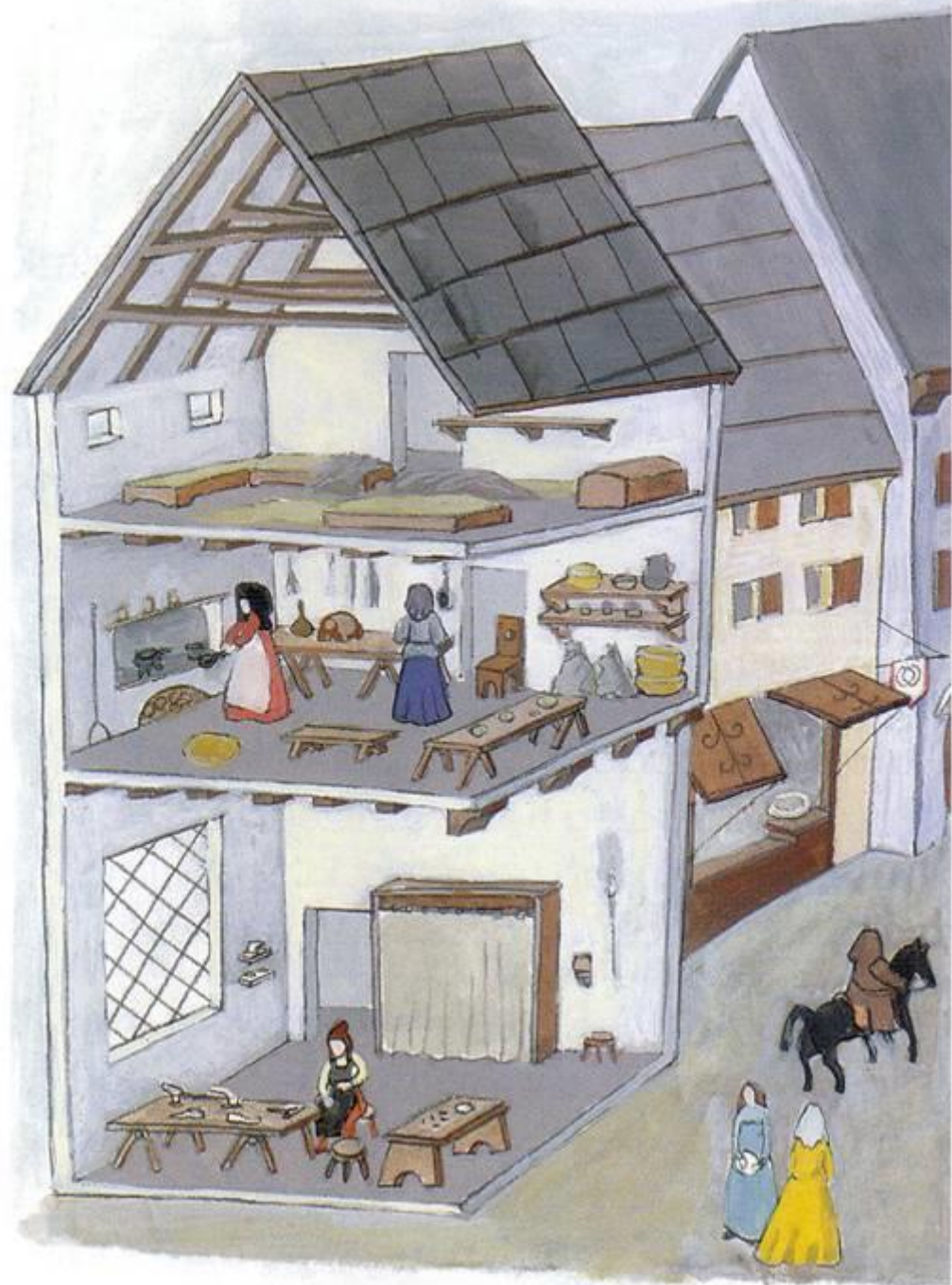

Sramotilni steber v Piranu

Delovni dan se je začel zgodaj: od četrte do šeste zjutraj, odvisno od letnega časa. Luči so po mestu pogasili od sedme do devete zvečer. Po tej uri so zaklenili mestna vrata in od prebivalcev je oblast pričakovala, da ležejo k počitku.

V pritličju mestne hiše je bila delavnica z oknom na ulico. V prvem nadstropju so bili bivalni prostori: kuhinja z odprtim ognjiščem, lesenimi klopmi ob stenah, mizo ter stoli. V večji sobi je bila postelja in skrinja. Otroci so spali v manjši sobi. V drugem nadstropju je bilo skladišče, tam so spali tudi vajenci in služinčad. Prali so na dvorišču. Velika pridobitev je bil lasten vodnjak, sicer so vodo nosili iz mestnega vodnjaka. Umivali so se v javnih kopališčih, če so jih imeli.

Veselili so se mestnih SEJMOV, saj je bilo tam kaj videti: od potujočih zabavlačev do trgovcev (obrtni izdelki) in kmetov (žito, jajca, sir...), ki so na stojnicah ponujali najrazličnejše reči.

Vsako mesto je imelo en dan v tednu določen za TRŽNI DAN. SEMANJI DAN pa so imeli še ob praznikih cerkvenih zavetnikov (sv. Jurij, sv. Andrej..) Ob teh dneh je veljal TRŽNI MIR.

ŽIVLJENJE V MESTIH

- **Taverne:** pitje, pripovedovanje novic, kockanje, petje, prepiri in pretepi.
- Razne **javne prireditve**, zabave ob sejmi, procesije in javna kaznovanja.

OBLAČILA Pravila: niso smeli nositi razkošnih oblek (iz svile, zlata ali srebra). Nakit, le manjše vrednosti, brez dragih kamnov.

- PREHRANA** meščanov
- Hrana iz žit (kruha), zelenjave, sadja, mesa.
  - Važen dodatek je bila sol.
  - Začimbe; drage in redke.
  - Jedi so sladkali z medom.
  - Pili so pivo ALI vino.

ZAPIS V ZVEZEK:

IZ ŽIVLJENJA V MESTIH

- Prva mesta so nastala ob pomembnih VODNIH ali KOPNIH poteh. Pogosto so bili v bližini tudi gradovi. Lastnik gradu je trgovcem in obrtnikom dovolil, da so si na teh krajih zgradili hiše. **Nastala so prva mesta, ki so jih obdali z obzidjem.**
- Mestni prostor je bil omejen, zato so hiše gradili tesno druga ob drugi. Zgrajene so bile iz kamna in lesa, zato je večkrat prihajalo do požarov. Ulice so bile ozke in blatne, zato je velikokrat razsajala kuga.
- Da so se meščani počutili varnejše pred napadalci, so mesto obdali z obzidjem. V mesto so vodila mestna vrata.
- V mestih so živeli bogataši - plemiči, advokati, trgovci in obrtniki, ki so imeli nad delavnico ali trgovino znak, ki je predstavljal njihovo dejavnost.
- Osrednji del mesta je mestni trg z **mestno hišo in zvonikom** ter **vodnjak**.
- Vsako mesto je imelo svoj grb in mestni pečat.. Vsako mesto je imelo en dan v tednu določen za TRŽNI DAN, SEMANJI DAN pa so imeli še ob praznikih cerkvenih zavetnikov. Ob teh dneh je veljal TRŽNI MIR.